

БІЛІМ-БҰЛАҚ, ҒЫЛЫМ-ШАМШЫРАҚ

маңызды мәселе қуқығы бол-
өлкесінің таулы
дырылсын» деп
ілген бұл мәсе-
жәй ғана қаты-
рдің берілуі ту-
барлығы армян
ларға арналған
деңе. Ал, Таулы
шысының Әзір-
уы туралы бір-
үйек оқиға деп
е халықаралық

е қарай, саған
басталуы ту-
ендердің әнгі-
бұрмалау мен
ыйындамау бо-
а қарсы соғыс-
ы» деп жазып,
д. 1989 жылы

лында. Сені туып-өскен мекенің Тау-
лы Қарабақта тірлік кешу құқығынан
ешкім айыра алмайды, сол секілді Хан-
кенди, Шуша, Ходжалы, Аскеран, Ход-
жавент, Агдере, Галрут, Лачын, Кельбад-
жар, Агдам, Джебраил, Физули, Губад-
лы және Зенгиланда кіндік қаны тамған
жүз мыңдаған әзірбайжандардың да ту-
ған жерінде өмір сүруге құқығы бар.

Мүмкін саған бұл өлке қашанда
адамсыз, бос, дамымаған түрде көрі-
нетін шығар. Бірақ сенің оған кінәң жоқ,
өйткені сен Әзірбайжаннан бөлініп, со-
ғыстың кесірінен қанға бөккен, қираған
Таулы Қарабақты көріп отырсың. Бірақ
бұл жер – әзірбайжандар қуылмай тұр-
ғанда бүкіл Оңтүстік Кавказдағы өмір
сүру деңгейі өте жоғары болған жер еді.
Қазір Таулы Қарабақтағы өмір сүру дең-
гейі адамдар жаппай көшіп кетіп жатқан
Армениядан да төмен. Кезінде Анастас
Микоянның айтқаны нағыз пайғамбар-
лық болды, ол: «Дашнактар – Қарабақ

**Химияның саласы көп.
Соның бірі – Табиғи
қосылыстар химиясы.
Бүгінде бұл салада
арнайы мамандар
даярланады. «Табиғи
қосылыстар химиясы»
мамандығы тиімділігі
жоғары өсімдіктерді,
биологиялық белсенді
кешенді бөлу әдістерін,
құрылымы өте күрделі
заттарды анықтап,
табиғи қосылыстардың
стереохимиясын, бір-
бірімен байланысын
және олардың
биологиялық
белсенділіктерін
зерттеумен айналысады.
Тіпті, алынған
фитопрепараттардың
биологиялық
белсенділігін табу
да осы мамандыққа
тиесілі.**

Қазақстанның жабайы
өсімдік флорасы медицина, ве-
теринария және ауылшаруашы-
лық салаларына жоғары тиімді
препараттар алуға болатын бір-
ден бір шикізат көзі. Сондай-ақ,
бұл ғылыми бағыттың әлеуметтік
маңыздылығы сол, фармацевтика
саласының шетел дәрі-дәрмегіне
деген тәуелділігін төмендетеді.

«Табиғи қосылыстар химия-
сы» өткен ғасырдың 50-жылда-
рынан бастау алады. Осы сала-
ны қолға алған азаматтардың бірі
профессор Таир Кукашевич Чум-
балов еді. Оның жетекшілігімен
өмірін ғылымға арнаған өте та-
лантты, еңбексүйгіш ғалымдар-
дың легі келді.

1960-1980 жылдары таби-
ғи қосылыстар химиясы сала-
сы ілгері дамып, Қазақстанның
оңтүстік аймағы, яғни Іле Ала-
тау тауларында өсетін өсімдік-

ғи қосылыстар химиясы саласының
ғылыми зерттеулерінің дамуына үлес
қосу мәселесі сөз болды. Іле-шала
Қазақстанның жабайы және қолай-
лы өсімдіктерін біріге зерттеу бо-
йынша ғылыми-зерттеу ынтымақтас-
тығы келісімшартына қол қойылды.

2001 жылы профессор Жарыл-
қасын Әбіловтің басшылығымен Ка-
рачи қаласының химия институтына
университеттің алғашқы магистр-
лері – Мифтахова А.Ф., Сұлтанова
Н.А., сондай-ақ, өзінің доктор-
лық диссертациясын аяқтау мақса-
тында Бурашева Гаухар Шахмақы-
зы да жіберілді. «Біз «алғашқы қар-
лығаштар» болатынбыз. Карачи қа-
ласында бізге оңай болмады. Бірақ
бізді өте мейірімді шыраймен қарсы
алды. Ғылыми-зерттеу жұмыстары-
мызға барлық жағдай жасалынды.
Біз Жарылқасын Абдухитұлына ғы-
лыми-зерттеу жұмысты өте жоғары
деңгейде орындап келеміз деп уәде
бердік. Біз уәдемізде тұрдық...» дейді
олар өз естеліктерінде. Міне, бұдан
кейін жол ашылып, аспиранттар –
Ескалиева Б.К., Үмбетова А.К., Ко-
рулькина Л.М., Қаржаубекова Ж.Ж.,
Мыңбаева Ж., Ботабаева К.Ж., док-
торлық диссертациясының экспери-
ментті бөлімін аяқтауға Тұрмұхано-
ва М.Ж. жұмыстарын сәтті аяқтап
келді. Әрине, мұның бәрі ұйымдас-

ЕР ДАУЫ ы ақиқат

Айжан ОМАРОВА,
Қазақ ұлттық университетінің химиялық
наука кафедрасының аға оқытушысы, химия
ғылымдарының кандидаты,
Болашқ Хамзина,
математика ғылымдарының кандидаты

МАМЫР — ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ БИ

№17 (1135)

28 сәуір,
бейсенбі

16 ЖЫЛ

Газет 1994 жылғы қаңтардың 28-інен шы

ТҮРКІСТА

электронды пошта: turkestan_gazeta@mail.ru
сайт: www.turkystan.kz

Халықаралық

АРБАЕВ, Қазақстан Республикасының Президенті:

ЕР - ҰЛТЫМЫЗДЫҢ ҰЛЫ БАЙЛЫҒЫ

